

SİRKÜLER (2018'86)

Konu: Türk Parasını Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara, Cumhurbaşkanın 85 Sayılı Kararıyla Eklenen Geçici 8'nci Maddedeki Dövizli/Dövizde Endeksli Sözleşmelerin Türk Lirasına Çevrilmesiyle İlgili Yeni Yapılan Değişiklikler Hk.

Türk Parasını Kıymetini Koruma (TPKK) Hakkında 32 Sayılı Karara, Cumhurbaşkanın 85 Sayılı Kararıyla Eklenen Geçici 8'nci Maddedeki Dövizli/Dövizde Endeksli Sözleşmelerin Türk Lirasına Çevrilmesiyle İlgili olarak, TPKK Hakkında 32 Sayılı Karara ilişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008/32-34)'de değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2018-32/52) yayımlanmış olup, bu tebliğde; TPKK Hakkındaki 32 sayılı karara eklenen; 4'ncü maddesine eklenen (g) bendinde, "Türkiye'de yerleşik kişilerin Bakanlıkça belirlenen haller dışında kendi aralarındaki, menkul, gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövizde endeksli olarak kararlaştırılamaz." Bu kararın yayım tarihi olan 13.09.2018 tarihinde itibaren, bu tarihten önce yapılmış döviz/dövizde endeksli sözleşmelerin 30 gün içinde Türk Lirasına çevrilmesi gerektiği yönünde düzenleme yapılmıştır.

Bu tebliğle Türkiye'de yerleşik kişiler arasında döviz cinsinden ve dövizde endeksli sözleşme sınırlamaları konusunda aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır.

- Gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmeleri için serbest bölgeler dahil ibaresi metinden çıkarılmış, dolayısıyla serbest bölgelerde bulunan gayrimenkullerin satış ve kiralama sözleşmelerinde yer alan bedeller ile diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinde veya dövizde endeksli olarak belirlemeleri mümkün hale gelmiştir. (Tebliğ Madde: 8)
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik sayılan kişilerin alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları gayrimenkullerin satış veya kiralama sözleşmelerinde yer alan bedeller ile diğer ödeme yükümlülüklerini döviz veya dövizde endeksli olarak belirlemeleri mümkün hale getirilmiştir. (Tebliğ Madde: 2)
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de kurulu bulunan şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak %50 ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunan şirketler ile serbest bölgelerdeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin alıcı ve kiracı olarak taraf oldukları gayrimenkul satıl ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerindeki sözleşme bedellerini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan ödeme yükümlülüklerini döviz veya dövizde endeksli olarak yapmaları mümkün hale getirilmiştir. (Tebliğ Madde: 3 ve 19)
- Kültür ve Turizm Bakanlığında belgeli konaklama tesislerinin işletilmesi amacıyla kiralanmasıyla ilgili gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövizde endeksli olarak belirlemeleri mümkün hale getirilmiştir. (Tebliğ Madde: 4)

- Gümrüksüz satış mağazalarının kiralanmasına ilişkin gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmeden kaynaklanan ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlemeleri mümkün hale getirilmiştir. (Tebliğ Madde: 5)
- Gemi adamlarının taraf oldukları iş sözleşmeleri ile bu sözleşmelerden kaynaklanan ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlemeleri mümkün hale getirilmiştir. Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri iş sözleşmelerini döviz veya dövize endeksli olarak yapmaları mümkün değildir. (Tebliğ Madde: 6)
- Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan sadece elektronik haberleşme hizmet sözleşmeleri döviz cinsinden veya döviz endeksli yapılabilirdi. Yapılan değişiklikle; Yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ile yurt dışında başlayıp yurt dışında sonlanan tüm hizmet sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılabilir. (Tebliğ Madde: 7/ç)
- İş makinalarının satış ve kiralama sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılabilmesi imkanı getirilmiştir. (Tebliğ Madde: 9-10)
- Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedellerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli belirlenmesi mümkün idi, Yapılan değişiklikle bu uygulama yasaklanmıştır. (Tebliğ Madde: 16)
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak %50 ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf oldukları iş ve hizmet sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak yapılabiliyordu. Yapılan değişiklikle; Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan münferit veya müşterek kontrolüne sahip oldukları şirketlerin iş ve hizmet sözleşmeleri da istisna kapsamına alınmıştır. Döviz cinsinden sözleşme yasağına ilişkin bu istisna işveren veya hizmet alan taraf oldukları iş ve hizmet sözleşmeleri ile sınırlandırılmıştır. (Tebliğ Madde: 19)
- Sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildi. Şimdi de mümkün değildir. Yapılan eklemeyle 32 sayılı Kararın Geçici 8’nci maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 13/09/2018’den önce düzenlenmiş ve dolaşıma girmiş bulunan döviz cinsinden veya dövize endeksli kıymetli evraklar kapsam dışında tutulmuştur. Bu şekilde dolaşıma girmiş olan kıymetli evrak için herhangi bir işlem yapılmayacaktır. (Tebliğ Madde: 21)
- Dolaylı olarak dövize endeksleme yapılması mümkün değildir. Ancak, taşımacılık faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmelerinde akaryakıt fiyatlarına endeksleme yapılabilmesine cevaz verilmiştir. (Tebliğ Madde: 22)
- Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler 32 sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirilmektedir. Yapılan ekleme ile sözleşmenin yurt dışında ifa edilmesi durumunda bu hükmün uygulanmayacağı belirtilmiştir. (Tebliğ Madde: 23)

- 13/09/2018 tarihinden önce akdedilmiş olan yolcu taşıma amaçlı ticari taşıt satış sözleşmelerinde yer alan döviz cinsinden veya dövize endeksli bedellerin ve diğer ödeme yükümlülüklerinin Türk Parasına çevrilmesi zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. (Bu tarihten sonra akdedilecek söz konusu satış sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olması zaten mümkün değildir.) (Tebliğ Madde: 25)
- 13/09/2018 tarihinden önce akdedilmiş olan menkul ve gayrimenkullere ilişkin finansal kiralama sözleşmelerinde yer alan döviz cinsinden veya dövize endeksli bedellerin ve diğer ödeme yükümlülüklerinin Türk Lirasına çevrilmesi zorunluluğunun olmadığı konusu açıklığa kavuşturulmuştur. (Tebliğ Madde: 26)
- Sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamayan gayrimenkul kira sözleşmeleri kapsamında verilen depozitoların Türk Lirasına çevrilmesi zorunluluğunun bulunmadığı belirtilmiştir. (Tebliğ Madde: 28)

Yukarıda belirttiğimiz hususlarla ilgili olarak döviz cinsinden ve dövize endeksli sözleşmelerin yapılmasına veya yapılmamasına ilişkin özet tablo aşağıda yer almaktadır.

(Resmi Gazete: 16.11.2018 tarihli 30597 sayılı)

Söz konusu tebliğe aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/11/20181116.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/11/20181116.htm>

Bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla,

TÜRKERLER Bağımsız Denetim
Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.

Döviz Cinsinden veya Döviz Endeksli	
Sözleşme Yapılamaz	Sözleşme Yapılabilir
Konusu yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan konut ve çatılı işyeri dahil gayrimenkul satış sözleşmeleri (Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında yapacakları)	Konusu serbest bölgede ve yurt dışında yer alan gayrimenkuller olan gayrimenkul satış sözleşmeleri
	Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin ALICI olarak taraf oldukları gayrimenkul satış sözleşmeleri
	Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin ALICI olarak taraf oldukları gayrimenkul satış sözleşmeleri
Konusu yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan konut ve çatılı işyeri dahil gayrimenkul kiralama sözleşmeleri (Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında yapacakları)	Konusu serbest bölgede ve yurt dışında yer alan gayrimenkuller olan gayrimenkul kiralama sözleşmeleri
	Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin KIRACI olarak taraf oldukları gayrimenkul kiralama sözleşmeleri
	Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin KIRACI olarak taraf oldukları gayrimenkul kiralama sözleşmeleri
	Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama tesislerinin işletilmesi amacıyla kiralınmasıyla ilgili gayrimenkul kiralama sözleşmeleri
	Gümrüksüz satış mağazalarının kiralınmasına ilişkin gayrimenkul kiralama sözleşmeleri

Döviz Cinsinden veya Dövizle Endeksli	
Sözleşme Yapılamaz	Sözleşme Yapılabilir
İş sözleşmeleri (Türkiye’de yerleşik kişilerin, işveren ile çalışanların kendi aralarında yapacakları)	Yurt dışında ifa edilecek hizmetlere ilişkin iş sözleşmeleri
	Gemi adamlarının taraf oldukları iş sözleşmeler
	Türkiye Cumhuriyeti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf oldukları iş sözleşmeleri (yabancı futbolcular, expatlar v.b.)
	Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin işveren olarak taraf olduğu iş sözleşmeleri
Danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dahil hizmet sözleşmeleri (Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında yapacakları)	Türkiye Cumhuriyeti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri
	İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri
	Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri (yurt dışı tur, fuar organizasyon bedelleri v.b.)
	Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan, yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurt dışında sonlanan hizmet sözleşmeleri
	Yurt dışında üretilen donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri
	Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin hizmet alan olarak taraf olduğu hizmet sözleşmeleri

Döviz Cinsinden veya Dövizle Endeksli	
Sözleşme Yapılamaz	Sözleşme Yapılabilir
Eser sözleşmeleri	Döviz cinsinden maliyet içeren eser sözleşmeleri
Taşıt satış sözleşmeleri	Taşıtlar dışında kalan menkul satış sözleşmeleri
	Bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışından Alınan yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri
Taşıt kiralama sözleşmeleri	Taşıtlar dışında kalan menkul kiralama sözleşmeleri
Finansal kiralama/leasing sözleşmeleri	Gemilere ilişkin finansal kiralama/leasing sözleşmeleri
	32 sayılı Kararın 17 ve 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama /leasing sözleşmeleri
Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmeleri	Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmeleri dışında kalan sözleşmeler
	4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak yapılan sözleşmeler ile bu işlemlerle ilgili olarak bankların taraf olduğu sözleşmeler ile bu işlemlerle ilgili olarak bankların taraf olduğu sözleşmeler

Döviz Cinsinden veya Döviz Endeksli	
Sözleşme Yapılamaz	Sözleşme Yapılabilir
Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya döviz endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde; yükleniciler veya görevli şirketlerin ve bunların sözleşme imzaladığı tarafların üçüncü taraflarla akdedeceği veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek, gayrimenkul satış sözleşmeleri ve iş sözleşmeleri	Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya döviz endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası antlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde; yükleniciler veya görevli şirketlerin ve bunların sözleşme imzaladığı tarafların üçüncü taraflarla akdedeceği veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek, gayrimenkul satış sözleşmeleri ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmeler
-	32 sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin sözleşmeler
Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri	Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışındaki sözleşmeleri